

TERVEZET!

A belügyminiszter

.../2012. (... ..)

BM rendelete

a rendészeti feladatokat ellátó személyek által alkalmazható kényszerítő eszközök igénylésének, átvételének és visszavételének szabályairól, a térítés módjáról, a kényszerítő eszközök típusaira, fajtáira és az alkalmazásukra, valamint a jelentéstétel és a kivizsgálás rendjére vonatkozó részletes szabályokról

Az egyes rendészeti feladatokat ellátó személyek tevékenységéről, valamint egyes törvényeknek az iskolakerülés elleni fellépést biztosító módosításáról szóló 2012. évi CXX. törvény 25. § *d)* pontjában kapott felhatalmazás alapján,
a II. Fejezet tekintetében az egyes rendészeti feladatokat ellátó személyek tevékenységéről, valamint egyes törvényeknek az iskolakerülés elleni fellépést biztosító módosításáról szóló 2012. évi CXX. törvény 25. § *e)* pontjában kapott felhatalmazás alapján,
az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 37. § *n)* pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

I. FEJEZET

A KÉNYSZERÍTŐ ESZKÖZÖK IGÉNYLÉSÉNEK, ÁTVÉTELÉNEK, VISSZAVÉTELÉNEK ÉS TÉRÍTÉSÉNEK RENDJE

1. §

(1) Az adott kényszerítő eszköz alkalmazására feljogosított rendészeti feladatokat ellátó személy munkáltatója (a továbbiakban: igénylő szerv) az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv részére rendszeresített gázsprayt és legfeljebb 50 gramm töltőtömegű könnygázszóró palackot (a továbbiakban együtt: vegyi eszköz), valamint rendőrbotot és bilincset

a) budapesti székhely esetén az általános rendőrségi feladatok ellátásra létrehozott szerv központi szervétől,

b) egyéb esetben a székhelye szerint illetékes megyei rendőr-főkapitányságtól (az *a*)-*b*) pontban meghatározott szervek a továbbiakban együtt: ellátó szerv)

igényelheti.

(2) Az igénylő szerv az igényelt vegyi eszköz, valamint rendőrbot és bilincs ellenértékét köteles megtéríteni.

2. §

- (1) Az igénylő szerv a vegyi eszköz, rendőrbot és bilincs mennyiségére vonatkozó félévi igényét – az első félév tekintetében ez előző év december hónap tizenötödik napjáig, a második félév tekintetében a tárgyév július hónap tizenötödik napjáig – az ellátó szerv részére írásban megküldi.
- (2) Az ellátó szerv az igénylő szerv írásos megrendelése esetén – utólagos elszámolás mellett – az igénylő szerv részére beszerzi az igényelt mennyiséget.
- (3) Az ellátó szerv saját beszerzésével egyidőben is beszerezheti az igénylő szerv által igényelt vegyi eszközt.
- (4) Ha az ellátó szerv az adott félév közben dönt vegyi eszköz, rendőrbot, illetve bilincs beszerzéséről, akkor a beszerzési eljárásának megindítása előtt honlapján tájékoztatást tesz közzé, amelyben az igénybejelentésre nyitvaálló határidőt is megjelöli.

3. §

- (1) A vegyi eszköz szavatossági idejének lejártakor vagy kiürülésekor, illetve a biztonságos használatra való alkalmatlanná válását követően szükséges megsemmisítéséről az igénylő szerv gondoskodik.
- (2) Az igénylő szerv erre irányuló igénye esetén az ellátó szerv a vegyi eszköz szavatossági idejének lejártakor vagy kiürülésekor, illetve a biztonságos használatra való alkalmatlanná válását követően azt visszaveszi és megsemmisíti. Eltérő megállapodás hiányában az igénylő szerv a megsemmisítés költségeit köteles az ellátó szerv részére megtéríteni.

II. FEJEZET

A KÉNYSZERÍTŐ ESZKÖZÖK TÍPUSAI, FAJTÁI ÉS AZ ALKALMAZÁSUKRA VONATKOZÓ KÖVETELMÉNYEK, VALAMINT A JELENTÉSTÉTEL ÉS A KIVIZSGÁLÁS RENDJE

1. Általános szabályok

4. §

- (1) A rendészeti feladatokat ellátó személy feladatának jogszerű teljesítése során kényszerítő eszköz alkalmazására – amennyiben annak az egyes rendészeti feladatokat ellátó személyek tevékenységéről, valamint egyes törvényeknek az iskolakerülés elleni fellépést biztosító módosításáról szóló 2012. évi CXX. törvény (a továbbiakban: Törvény) szerinti feltételei fennállnak – az e rendeletben meghatározottak szerint jogosult.
- (2) Kényszerítő eszközzel ellátni csak az alkalmazására kiképzett személyt lehet.
- (3) Kényszerítő eszköz – a testi kényszer és a bilincs kivételével – nem alkalmazható a magatehetetlen és a gyermekkorú személlyel, továbbá a terhes nővel szemben, ha e körülményekről az intézkedőnek tudomása van, vagy azok számára nyilvánvalóan felismerhetők.

(4) Nincs helye kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört vagy az intézkedés eredményessége anélkül is biztosítható.

(5) Ha az igénylő szerv által alkalmazható kényszerítő eszköz nem áll rendelkezésre, vagy a használatára nincs lehetőség, más eszköz is igénybe vehető, amennyiben a helyettesített eszköz alkalmazásának a feltételei fennállnak és az adott eszköz alkalmas az intézkedéssel elérni kívánt cél megvalósítására, feltéve, hogy ilyen célra történő használata nem esik e rendelet vagy más jogszabály tiltó rendelkezésének hatálya alá. A kényszerítő eszközökre vonatkozó előírásokat ilyen esetben is megfelelően alkalmazni kell.

5. §

(1) A rendészeti feladatokat ellátó személy a Törvény szerinti kényszerítő eszközt – az arányosság követelményét szem előtt tartva – akkor alkalmazhat, ha az intézkedés alá vont magatartására, ellenszegülésének mértékére figyelemmel indokolt, így különösen azzal szemben, aki

- a)* az intézkedés során a rendészeti feladatokat ellátó személy által jogszerűen adott utasításokat nem hajtja végre, de tevőleges ellenszegülést nem mutat (passzív ellenszegülést tanúsító személy),
- b)* nem veti magát alá a rendészeti feladatokat ellátó személy jogszerű intézkedésének, magatartásával fizikai erő kifejtés útján is igyekszik azt megakadályozni (aktív ellenszegülést tanúsító személy),
- c)* az intézkedő rendészeti feladatokat ellátó személyre, illetve a támogatására vagy védelmére kelt személyre rátámad (támadó magatartást tanúsító személy).

(2) Jogszabály eltérő rendelkezésének hiányában a kényszerítő eszköz alkalmazását jól hallható, közérthető és határozott módon a következő sorrendben meg kell előznie:

- a)* a jogellenes magatartás abbahagyására való felszólításnak, „a törvény nevében” szavak előrebocsátásával, valamint
- b)* a figyelmeztetésnek, hogy kényszerítő eszköz alkalmazása következik.

6. §

(1) A Törvény 22. § (2) bekezdésében meghatározott kivizsgálás során a munkáltató

- a)* kényszerítő eszköz alkalmazásával okozott sérülés esetén meghallgatja azt, akivel szemben a kényszerítő eszközt alkalmazták, valamint azt, aki az eseménynél jelen volt és meghallgatása a tényállás tisztázását elősegítheti, feltéve, hogy a meghallgatandó személy – ide nem értve a rendészeti feladatokat ellátó személyt – a meghallgatásához hozzájárult,
- b)* tisztázza a rendészeti feladatokat ellátó személy jelentésében észlelt esetleges ellentmondásokat, továbbá
- c)* a rendelkezésre álló adatok alapján vizsgálja ki a kényszerítő eszköz alkalmazásának jogszerűségét abban az esetben, ha az *a)* pontban foglaltak alapján hozzájárulásra jogosult személy a meghallgatását vagy a válaszadást megtagadja, illetve elérhetősége a munkáltató írásos megkeresésének kibocsátását követő 30 napon belül nem vált ismertté.

(2) A kivizsgálás során tett megállapításait a munkáltató írásban rögzíti, amelyben állást foglal a jogszerűség, ezzel összefüggésben a szükségesség és az arányosság követelményének megtartásáról. Ha megállapítása szerint a kényszerítő eszköz alkalmazására jogszabálysértő módon került sor, a munkáltató erről – a Törvény 22. § (2) bekezdésében meghatározott jelentés, valamint az intézkedés munkáltatói kivizsgálásáról készült írásos dokumentum egyidejű megküldése mellett

– a következő munkanapon értesíti az intézkedés, illetve a kényszerítő eszköz alkalmazásának helye szerint illetékes rendőrkapitányságot.

2. Testi kényszer

7. §

(1) A megfogás, a leszorítás, az elvezetés vagy más, a rendészeti feladatokat ellátó személy által fizikai erő kifejtéssel alkalmazott, valamely cselekvésre vagy cselekvés abbahagyására irányuló kényszerítés (a továbbiakban: testi kényszer) – a Törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén – akkor alkalmazható, ha a rendészeti feladatokat ellátó személy erőfölénye, vagy az intézkedés alá vont személy állapota, magatartása folytán az intézkedés eredményessége ezzel biztosítható.

(2) A testi kényszer alkalmazása során a rendészeti feladatokat ellátó személy – a támadás céljára szolgáló eszköz használatának megakadályozása, illetve a támadás elhárítása érdekében elengedhetetlenül szükséges mértékben – önvédelmi fogásokat is alkalmazhat.

(3) Nem minősül testi kényszernek, amikor a rendészeti feladatokat ellátó személy – jogszerű intézkedése során, az intézkedés biztonságos végrehajtása érdekében – a felé kartávolságon belülré lépő, illetve a mozgásának folyamatosságát akadályozó személyt csupán nyújtott kezével, minimális erő kifejtéssel magától távol tartja.

3. Bilincs alkalmazása

8. §

(1) Bilincs alkalmazása (a továbbiakban: bilincselés) a Törvényben meghatározott esetekben különösen azzal szemben indokolt,

a) aki az intézkedő – bilincselésre feljogosított – rendészeti feladatokat ellátó személyt, annak segítőjét, valamint az intézkedésben közreműködőt megtámadja, vagy

b) akinek az előállítására

ba) bűncselekmény, vagy azon szabálysértési elzárással is büntethető szabálysértés elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, amely tekintetében a bilincselésre feljogosított rendészeti feladatokat ellátó személy helyszíni bírság kiszabására jogosult és

bb) szökése a bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg.

(2) A bilincselést az erre a célra rendszeresített eszközzel kell végrehajtani. Ennek hiányában vagy a rendszeresített eszköz meghibásodása, megrongálódása esetén más, a bilincseléssel elérni kívánt cél eléréséhez megfelelő eszköz is alkalmazható azzal, hogy tilos vékony fém- vagy műanyag huzalt, továbbá a jellégénél fogva sérülés okozására alkalmas más eszközt alkalmazni.

(3) A bilincselés módjai:

a) a két vagy több ember kezének egymáshoz bilincselése,

b) a kezek előre- vagy hátrabilincselése, valamint

c) a biztonsági okból tárgyhoz bilincselés.

(4) Tilos

- a)* a tárgyhoz bilincselést járműben történő szállítás közben alkalmazni, valamint
- b)* a bilincs olyan módon történő használata, amely indokolatlanul fájdalmat, sérülést okoz, vagy jellegénél fogva megalázó.

(5) A bilincselés módját az intézkedő – bilincselésre feljogosított – rendészeti feladatokat ellátó személy az adott körülmények között a legcélrányosabban választja meg azzal, hogy

a) a kezek hátrabilincselése akkor célszerű, ha

aa) a bilincs alkalmazására testi kényszer útján kerül sor, vagy alapos okkal tartani lehet a bilincselésre feljogosított rendészeti feladatokat ellátó személy elleni támadástól, valamint a szökéstől, vagy

ab) az érintett személy járművel történő szállítására kerül sor, továbbá

b) tárgyhoz bilincselésnek – a (4) bekezdésben meghatározott korlátozás mellett – akkor van helye, ha a személy támadásának vagy szökésének megakadályozása, ellenszegülésének megtörése, vagy az intézkedés eredményes befejezése más módon nem biztosítható.

(6) A bilincselésre feljogosított rendészeti feladatokat ellátó személy az intézkedés alá vont személyt fekvő helyzetben, fálnak vagy más tárgynak nyomva megbilincselheti, ha azt a személy aktív ellenszegülése, támadása, erőszakos magatartása vagy ezek kialakulásának megelőzése szükségessé teszi.

(7) Intézkedése során a bilincselésre feljogosított rendészeti feladatokat ellátó személy saját magához mást nem bilincselhet.

4. Vegyi eszköz és rendőrbot

9. §

(1) A rendészeti feladatokat ellátó személy az intézkedés megkezdésekor

a) a vegyi eszközt készenlétbe helyezi és felkészül a Törvény 21. § (1) bekezdés *a)* pontja szerinti alkalmazására,

b) a rendőrbotot – vagy a vele egy tekintet alá eső más eszközt – kézbe fogja és felkészül a támadás elhárítására.

(2) A rendszeresített rendőrbot hiánya esetén azzal egy tekintet alá esik minden más – a rendszeresített rendőrbotéval azonos hatású alkalmi eszköz.

(3) A rendőrbot, vagy a vele egy tekintet alá eső más eszköz alkalmazásakor

a) az ütésnek lehetőleg a támadó végtagot kell érnie, valamint

b) kerülni kell, hogy az ütés súlyos sérülést okozzon.

(4) Az (1) bekezdésben meghatározott kényszerítő eszközöket nem szabad a támadás, ellenszegülés megszűnése, megtörése után alkalmazni.

5. Szolgálati kutya alkalmazása

10. §

A rendészeti feladatot ellátó személy csak az adott feladatra kiképzett, minősítő vizsgával rendelkező, egészséges, ápolat és jó erőnlétű kutyával láthat el szolgálatot.

III. FEJEZET ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

6. Hatálybaléptető rendelkezések

11. §

Ez a rendelet 2013. január 1-jén lép hatályba.

Dr. Pintér Sándor

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

Az egyes rendészeti feladatokat ellátó személyek tevékenységéről, valamint egyes törvényeknek az iskolakerülés elleni fellépést biztosító módosításáról szóló 2012. évi CXX. törvény (a továbbiakban: Törvény) felhatalmazást ad a belügyminiszter – mint a Kormány rendészetért felelős tagja – számára, hogy rendeletben állapítsa meg a rendészeti feladatokat ellátó személyek által alkalmazható kényszerítő eszközök igénylésének, átvételének, visszavételének szabályait, a térítés módját, az alkalmazásukra vonatkozó szabályokat, valamint az egyes kényszerítő eszközök fajtáit és típusait. A hatályos szabályozáshoz képest egy új egységes szabályozás kerül kialakításra, amely pontosan meghatározza valamennyi rendészeti feladatokat ellátó személy esetében a kényszerítő eszközökkel kapcsolatos részletszabályokat.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

az 1-3. §-hoz

A Törvény felhatalmazást ad a rendészetért felelős miniszternek, hogy a rendészeti feladatokat ellátó személy által alkalmazható kényszerítő eszközök igénylésének rendjét, a térítés módját, átvételének rendjét, visszavételének szabályait, valamint a kényszerítő eszközök típusait és fajtáit rendeletben szabályozza. Az új szabályozás vegyeskőz-igénylésre vonatkozó rendelkezései alól azonban kivétel képez a közterület-felügyelő, mivel a rá vonatkozó szabályokat a közterület-felügyelet, valamint a polgárőr szervezet számára a könnygázszóró palack, illetve a vegyi eszköz igénylésének, átvételének, visszavételének és térítésének rendjéről szóló 8/2012. (III. 9.) BM rendelet tartalmazza.

A rendészeti feladatokat ellátó személyek által alkalmazható kényszerítő eszközök vonatkozásában a jogszabály a Rendőrségnél rendszeresített típusok kizárólagos alkalmazását mondja ki, így ezen eszközök kizárólag a Rendőrségnél rendszeresíthető kényszerítő eszközök típusairól és fajtáiról szóló 32/2009. (VIII. 19.) IRM rendelet (a továbbiakban: Rendszeresítési rendelet) *Mellékletében* meghatározott – a jelen rendelet hatálya alá tartozó személyi kör tekintetében releváns – körből kerülhetnek ki, amennyiben a kérdéses eszközök a Rendőrségnél ténylegesen rendszeresítésre kerültek.

A rendészeti feladatokat ellátó személy munkáltatója szerzi be a kényszerítő eszközöket és viseli az azzal járó költségeket. A beszerzés rendje tekintetében a rendelet meghatározza, hogy a munkáltató székhelye szerinti megyei rendőr-főkapitányság illetékes a beszerzés lebonyolítása tekintetében.

a 4-6. §-hoz

A kényszerítő eszközök általános rendelkezéseiről szóló szabályozás azt a célt tartja szem előtt, hogy a rendészeti feladatokat ellátó személy az általa alkalmazott kényszerítő eszközöket az intézkedések során szakszerűen, az arányosság követelményeinek betartásával használja. Indokolt, hogy a kényszerítő eszközök alkalmazásának általános szabályaiban – az arányosság elve mellett – a jogszerűség és a szakszerűség követelményei is megjelenjenek.

Az intézkedés alá vont személy magatartása szempontjából különbséget kell tenni az adott kényszerítő eszköz alkalmazása tekintetében. Meghatározásra kerül a passzív és az aktív ellenszegülés, valamint a támadó magatartás fogalma, amely fogalmakhoz kapcsolódnak a kényszerítő eszközök alkalmazhatósági feltételei is, így a kényszerítő eszköz alkalmazását megelőző felszólítás is.

A kényszerítő eszközök alkalmazását követő vizsgálat tekintetében pontosan meg kell határozni a munkáltató kötelezettségeit, eljárásának szabályait, valamint az általa teendő intézkedéseket.

a 7. §-hoz

Meghatározásra kerül a testi kényszer alkalmazási feltétele és fogalma, valamint az alkalmazás módja. A szabályozás a támadás céljára szolgáló eszköz használatának megakadályozása, illetve a támadás elhárítása érdekében elengedhetetlenül szükséges mértékre korlátozza az önvédelmi fogások testi kényszerként történő alkalmazását, továbbá kivételként határozza meg azt az esetet, amikor a rendészeti feladatokat ellátó személy – jogszerű intézkedése során, az intézkedés biztonságos végrehajtása érdekében – a felé kartávolságon belülrre lépő, illetve a mozgásának folyamatosságát akadályozó személyt csupán nyújtott kezével, minimális erőfeszítéssel magától távol tartja.

a 8. §-hoz

Indokolt, hogy a szabályozás – biztonsági okokból – megengedje a tárgyhoz történő bilincselést. Megtiltja ugyanakkor, hogy intézkedése során a rendészeti feladatokat ellátó személy mást saját magához bilincseljen.

A rendelet megtiltja, hogy a bilincset a rendészeti feladatokat ellátó személy szolgálaton kívül magánál tartsa.

a 9. §-hoz

A Rendszeresítési rendelet *Melléklete* rendőrbotként a normál- és hosszított rendőrbotok, a változtatható (összetolható) rendőrbotok és a többcélú rendőrbotok (tonfák) rendszeresítését teszi lehetővé.

A rendőrbotnál egy tekintet alá eső más eszköz szerepeltetése azért indokolt, mivel előfordulhat olyan helyzet, hogy a rendőrbot a rendészeti feladatokat ellátó személy birtokából kikerül és csak más olyan alkalmi eszközt tud igénybe venni, ami a rendőrbotot helyettesíti és a rendészeti feladatokat ellátó személy intézkedésének eredményes befejezését elősegítheti. A rendőrbot vagy a vele egy tekintet alá eső más eszköz alkalmazásakor az ütésnek lehetőleg a támadó végtagot kell érnie, mivel a más testrészt mérő ütés egyrészt aránytalan sérülést okozhat, másrészt a támadás leginkább az annak végrehajtásához használt végtagra mért ütéssel védhető ki.

A rendelet – a bilincsre vonatkozó előírásokhoz hasonlóan – megtiltja, hogy a vegyi eszközt és a rendőrbotot a rendészeti feladatokat ellátó személy szolgálaton kívül magánál tartsa.

a 10. §-hoz

A különlegesen kiképzett és vizsgáztatott szolgálati kutya alkalmazása a rendészeti feladatokat ellátó személy munkája során kizárólag önvédelmi célból lehetséges. Szolgálati kutyaként csak olyan kutya alkalmazható, amely kiképzése és tartása szempontjából e célra alkalmas, továbbá rendelkezik a jogszabályban előírt minősítő vizsgával.

a 11. §-hoz

A rendelet hatálybalépésének időpontja 2013. január 1. napja, amely dátum megfelelően igazodik a Törvény, valamint az ahhoz kapcsolódó – az egyes rendészeti feladatokat ellátó személyek tevékenységéről, valamint egyes törvényeknek az iskolakerülés elleni fellépést biztosító módosításáról szóló törvényhez kapcsolódó egyes kormányrendeletek módosításáról szóló kormányrendeletben foglalt – további jogszabály-módosítások hatályba lépésének időpontjához.